

העוז והארות יתקבל במחזר
אלל השוקן שם' וזה קליין
טל' והקס' יט' נס' ג' נס' ג' נס' ג'
00442071836956
07727197313

הזהר, גברת' ג'ג'יל בריליאן
שייל' בימ' דודיה בריליאן
(קילטס ר'ה) לדודיה בר'י
גשאיות כל' מן אמר'ר של'ב'א'

לדוֹפְּקָל בְּתַשְׁבָּד

ראש חודש – אוצר תשובות הלוות ומנהגים

אם כל אחד מהמתפללים מביאה קולו הרי זה בזון בתפילה. ומילא נראת דאהד הדינו הראשון שגיע לעלה ובאו יכול להגביה קולו, ואדרבה בכך כדי להזכיר לדמיון.

ונע"י בכך החיים עליה ויבוא יdag כל החודש, שכן המשמש יתרול תפילהו לומר עמידה קודם הדבר כדי שירום קולו בשירם יערץ, "או המתפללים עצם יאמרו יעד' בקול רם, עכל'ן".

ולכראה בא"ה יש לעין בכל זה אך מותר לומר תיבות אלו "עליה ויבוא" בקול רם והרי תפילה החלש צריך להיות להיות בלחש, ועי' בשורת ארץ צבי (ח' סי' ב"ג ד' עד גלעד נפ"מ) שמישב המנהג עפ"י דברי פר"ח דס' לטר וועל' ויבוא אין מוגן התפללה ואין דין בתפלה, ומוש"ה שפיר יכול לאמרם בקול רם ע"ש.

שאלה. עומד ב"אלקי נצור" ונזכר שלא אמר עליה ויבוא, שדיינו שחוור לרצת מה הדין כשמעו אז קדיש וקדושה מהש"ז, האם יכול לענות עם הציבור.

תשובה. נחלקו הפסוקים זהה, ולבן נראת דשב ואל תעשה עדיף, ושתוק ישמע מהש"ז. ואם שכח ונעה עם הציבור, יכול לחזור אה"ב לרצח ואין ציריך לחזור לאיש.

ספקת התהלה לדוד זהה, ודיעות הסוברים דלא יעה כתוב בתהלה לדוד (קמ"ב סק"ד) ועל, ושלהסתפק אם דבר שמהווין אותו, ונזכר באמצע התהנוים והגער ש"ז לדבר שבדקדשה בלבד על דעת הרמ"א אמר כי צריך כדי שייננה דבר שבקדודה כמו המשמחה והן הוא גם לדעת הרמ"א ול' במש' סק"א. דבון שיקצר ויטים והתהנוים ולדעת המג'א יעקר רגלו יהי' ציריך לחזור ולראש התפללה וגם לא תברקה בס"ה סק"ט קידוש האיסור בשח' תפללה שי' לשיד' הא מטעם וודם הרג'א בס"ה צער לחזור אלא בראש הברכה. ונראה דלפי מה שפסק הרג'א ב"ה צער לחזור לאיזה ברך האיסור בשח' תפללה שי' לשיד' הא מטעם וודם וברכה שא"צ, ואעפ"ב אינו מפסיק לדבר שבדקדשה וחווין דרכם בראש אה"צ דודוה ענני' בר שבדקדושה, כי'ש הכא אפק אם לא קוצר יכול לענות, אלא שלתתלה החוץ'כו לקצ'ו, אלא שיש להסתפק דאפשר רציך דבר שבדקדשה הו'י כגמר תפלו, וצער'בו.

וכ"פ בשורת שואל ומшиб (קמ"א ח' סי' ק"ט) דעתו בפישיות שאם מפסיק לקודושה וכדרומה צעריך לחזור לאיש השמ"ע, דבון דרבנן המג'א בס"ה תכ"ב סק"ב דחדשה דעתו מלחתפלל הו'י בסיסים תפילהו וחזור לראש, א"כ בעונה קודשה בפיו חשיב ודאי כהHIGH שער הלכה תניא לי תי"ז) שכך נושא רציך לחזור ולראשה של לבנה, שהוא המולד. וכן אנו אומרים ייחודה' וכו', ואם לא ידע לא עיכב.

וכ"פ בליקוטי מהרי"ח (השיטה חלק ב). והנה יש מקומות שהמשמש מカリ' זמן המולד, אך בספר אהוב ישראל פרשת בא משמע שאין כוונת להכריז בפרהisa את יום המולך, ורק על זה אין אסתר מגדת... מולדת' עיל'ו'. על כן דבעיד ממ' עיביד, ודבעיד ממ' עיביד.

טעם למנגה בעזא שלא לומר ולמחרטו רק בשחל ר'ח ביום שב'ק וביום

א' כתוב במחזר ויטרי. ראש חדש פלוני יומ' פלוני. אם הוא שני ימים או מר' ויום פלוני. וכתוב בס' נהוג לצאן יוסף. ואם חל ראש חדש בשבת ויום א'

ובקבוצ' מבקשי תורה (קובץ ט' עמ' טס' ט) הביא בשם כ"ק מrho אדר' מ' מבעליא שליטא שליטא. הטעם זה: שאם לא אמר כשל ר'ח ביום שב'ק וביום א' ימלחרתו' יכולם לטעת לחשוב שר'ח הוא כבר ביום ראשון הבא, שכן שומע השומע שמקראיים שר'ח ביום א'. لكن מカリים שהគונה ביום א' שלמחרת השבת הבעליט, וד'ר'ק.

שאלה. האם נכון הדבר שכל אחד מהמתפללים יאמר בק"ר "עליה ויבוא" כדי לחזיר להזכיר.

ב' גודול הפסוקים יש שכטבו שאין זה דרך ארץ ודבר מובהה היא לשעות כן, אמנם נראה שאם רק אחד [הראשון] יאמר בק"ד אין זה

ב' בין מזוזה וראוי לעשות כן כדי לחזיר להזכיר.

ובמקורו בשיע' סי' רלו' שקדום תפילה שמנוה עשרה בערבית דראש חדש, המנגג להזכיר בקול עליה ויבוא. אולם ה"ב ה"ב ה"ב ה"ב דברי מהרישל דאין להפסיק בה בין גולה לתפללה, ולכן יקרים המשמש תפילה לתפללה הציגו וכשיגיע לעלה ויבוא יגבה קולו ויזכר לעם להזכיר קודם שתפללו, אכן כה'פ' דחו דברי מהרישל' וועתם דיכול להפסיק בין גאולית. ומ' חמין מה' להגביה קולו כדי לחזיר להזכיר.

אם מזוזה והנחות מהחו"א (פ"ד סק"ג) כותב שאין זה דרך ארץ

שהמתפללים יאמרו עליה ויבוא בק"ר ואפי' שעשה להזכיר לציבור. וכ"ה ה'ל ה'ל

שלמה להגשר'א (פ"ח אדרות מס' 20) ויל' ואולם גם שיד' מביבחים קולם

באמצע תפלה שמע' באמרתו ותן טל ומטר וכדומה, להזכיר את הקול, אף

שהכוויא האחרונים (עיין מ"א סי' קיד' סק"ב ועוד) שהמשמש יעשה כן, אבל לעין

שאר המתפללים הלאה לאו תפלה היא כלל רק הפסיק בעלמא בטור התפללה, וא"ב

אסור לומר עם הש"ז קודשה, וד'ר'ק.

ברכת החודש – טעמי ומנהגים

טעם לברכת החודש כתוב היראים (ס' רנט). "תקונה הרשונים להגדיל לעולם ר'ח להזהר בו

ובתלו בר', והוא במק'ג' (תיא' סק'א) ובמכש' ב' (שם סק'א)".

ובספר נוהג לצאן יוסף (בסופו צאן אובודה) כתוב כע"ז "משום דר'ח אין בו איסור מלאכה להפיק אינו מפורסס כ' לכד צרך לפרנסמו". וע' שבאי לפיד למה אין מカリין על ר'ח תשרי, מפני שככל אדם זוכרו שהרי יש בו איסור מלאכה.

הטעם שהוא דוקא בשבת

כתב בישבלי הלקט' (ר'ח סי' ק"ע) "להשמי לעם שביבח'ין יום קביעת החודש כדי שיודיע לכל אדם, לפי שבימות החול פumes תרודין במלאתון ואין באין לבייח'ין והדבר משתקע בינויה, כ'achi ר' בנימין נר'".

ובליקוטי מהרי"ח הביא בשם הייטב פנים טעם זה עפ"ד הטור ט' ת' שבת שלפני הפסח קורין שבת הגודל מפני הנש שנעשה בו, ודאי נתבאר בס' באר מים חיים (פ' נצבים) עפ"י דברי האזהר כל' ברכאי דלעילא ותטא ביוםא שביעאה תלין" נמצא הנש שנעשה בצתאים מctrנים שרשוי שבת שלפניו על כן מברכין בו החודש ומברכים שיחדשו הקב"ה לטובה, עכ'ב.

טעם שמכבדין בזאת האב'

כתב במשמעות שלום (קוידינוב, סי' ל' אות א') כשברכין החודש בשבת שלפניו ראש חדש, מהרואי שהאב בית דין יברך החודש, כיוון שהוא אזכר למקדש, ובקדוש החודש ראש בית דין אומר מקודש.

לדעת זמן המולד

כתב בשער אפרים (שער י סי' סל'ז) יש מי שכתב [כח' בסידור הרב בעל התניא - הערת סי' ברור הלכה תניא לי תי"ז] שכוכן לידע בשעה שembrcin החודש אמרת יהיה המולד, והטעם לפי שעיקר של שם חדש הוא על חודה של לבנה, שהוא המולד. וכן אנו אומרים ייחודה' וכו', ואם לא ידע לא עיכב.

וכ"פ בליקוטי מהרי"ח (השיטה חלק ב): והנה יש מקומות שהמשמש מカリ' זמן המולד, אך בספר אהוב ישראל פרשת בא משמע שאין כוונת להבנה,

בפרהisa את יום המולך, ורק על זה אין אסתר מגדת... מולדת' עיל'ו'. על כן דבעיד ממ' עריביד, ודבעיד ממ' עריביד.

טעם למנגה בעזא שלא לומר ולמחרטו רק בשחל ר'ח ביום שב'ק וביום

א' כתוב במחזר ויטרי. ראש חדש פלוני יומ' פלוני. אם הוא שני ימים או מר' ויום פלוני. וכתוב בס' נהוג לצאן יוסף. ואם חל ראש חדש בשבת ויום א'

ובקבוצ' מבקשי תורה (קובץ ט' עמ' טס' ט) הביא בשם כ"ק מrho אדר' מ' מבעליא שליטא שליטא. הטעם זה: שאם לא אמר כשל ר'ח ביום שב'ק וביום א' ימלחרתו' יכולם לטעת לחשוב שר'ח הוא כבר ביום ראשון הבא, שכן שומע השומע שמקראיים שר'ח ביום א'. لكن מカリים שהគונה ביום א'

שלמחרת השבת הבעליט, וד'ר'ק.

שאלה. האם נכון הדבר שכל אחד מהמתפללים יאמר בק"ר "עליה ויבוא" כדי לחזיר להזכיר.

ב' גודול הפסוקים יש שכטבו שאין זה דרך ארץ ודבר מובהה היא

לשעות כן, אמנם נראה שאם רק אחד [הראשון] יאמר בק"ד אין זה

ב' בין מזוזה וראוי לעשות כן כדי לחזיר להזכיר.

ובמקורו בשיע' סי' רלו' שקדום תפילה שמנוה עשרה בערבית דראש חדש,

המנג' להזכיר בקול עליה ויבוא. אולם ה"ב ה"ב ה"ב ה"ב דברי מהרישל דאין להפסיק בה בין גולה לתפללה, ולכן יקרים המשמש תפילה לתפללה הציגו וכשיגיע לעלה ויבוא יגבה קולו ויזכר לעם להזכיר קודם שתפללו, אכן כה'פ' דחו דברי מהרישל' וועתם דיכול להפסיק בין גאולית. ומ' חמין מה' להגביה קולו כדי לחזיר להזכיר.

אם מזוזה והנחות מהחו"א (פ"ד סק"ג) כותב שאין זה דרך ארץ

שהמתפללים יאמרו עליה ויבוא בק"ר ואפי' שעשה להזכיר לציבור. וכ"ה ה'ל ה'ל

שלמה להגשר'א (פ"ח אדרות מס' 20) ויל' ואולם גם שיד' מביבחים קולם

באמצע תפלה שמע' באמרתו ותן טל ומטר וכדומה, להזכיר את הקול, אף

שהכוויא האחרונים (עיין מ"א סי' קיד' סק"ב ועוד) שהמשמש יעשה כן, אבל לעין

שאר המתפללים הלאה לאו תפלה היא כלל רק הפסיק בעלמא בטור התפללה, וא"ב

אסור לומר עם הש"ז קודשה, וד'ר'ק.

ונראה כוונתו שאם רק המשמש מוגבה קולו ביעלה ויבוא אין זה בזון כלל, אולם

ונהגו המודרקרים לעשות מاقل אחד יותר מכל יום, לכבוד ראש חדש. ויש השידרו לאכול בשר ולשתות יין בר"ח. במלר ראש חדש כותב המשנה"ב (סק"ב) ממשמעות המג"א דאין ציריך להרבות בסעודת ראש חדש, ודי במתה שמרובה ביום [ועי' ב' י"א ח"ד פ"ב סע' ה' שהסבירו זוללון בהו, ע"ש באריכות]. בשני ימי ראש חדש, ציריך להרבות בסעודת שני הימים.

ויש שהיידרו באכילה בשיר ושתיתת יין בין בר"ח ואכילת בשר ושתיתת יין בין בר"ח
 ומיינדרון שבאה ב"ק והו מודרך לאכלי גדים יוגם ובשר דוחוק בא שעתה גראן. ובשלמי
 מועד (בדיני ר'ח) האיה שכן נג' הג羞א צ'יל. ובט' ארכוזות בינו (ח"א ר'ח כ"ד) בחיבא
 היבא השג' בעל קה"ז ואצל היה שותה ביה"ח קצת יין וכן רונין כל ב' וב' וגם לישים
 לשותה קצת יין. ואמר שעריכים לבבר את ר'ח ולחבליט בו מה שואה י"ט.
 ועי' גם בפירוש ר'יאם להר'וא מגמץ' (וכו קכ') שבריה' ר'יאב אמר לשמהבו בו, דר'ח
 דארורייתך ואקרוי ר'יאב בברבותיו כי בע' לא אכיל, באכילה פת
 ואכמארם. שבאל' אכילת פת יובל לשמהבו באכילה בשיר ושתיתת יין.

וכשהל ראש חדש בשני ימים כתוב המתה משה (ס"י תק"ל) נדרש להרבות בסעודת שני הימים, והביא ראייה לא בא בן ישם המול גם הוא אל הלחם, ומורת הדין העתניית פ"ד סוף י"ג), שהיה זה סעודת ר' דוד הכהן הב' ע"ש. הרי שערכו סעודת "ח' בשני ימי י"ג".

שאלה. הא דזוהגן הנשים שלא לככש בראש חדש, האם נכלל בזה גם ביבוס במוגנות בביישת, והאם מותר לאחץ בראש חדש.

תשובה. נחלקו בזה פוסקי זמןינו, אם כיבוס כל כוה הוא ג"כ בכלל איסור כיבוס, ובמקרים הצורך בו ראוי יש לסתור להקל. גיהנום אינה בכלל כיבוס ומורתה בראש חדש.

כתב השוע" סי' תי"ז: ראש חודש מותר בעשיית מלאכה והנשים שנוהגות שלישות בו מלאכאה הוא מונוגר בוט. הנה ואם הנוהג לעשות מקצת מלאכות ולא לעשותן קצtan אולין בתר המנהג. והנה עי' בטור ובוי' אריכות בזה, וזהירותו בזה נושא כל השוע"ע, ובתיקר בבה"ל סע' י"ב שבדרכיהם ואכהילוב".
 שורבבא בבי"ה (ש"ע) בספר יוסוף ואומץ (ש"צ): "מנוגה גודל ממדרשי פסוקים שנשנים כוכו לעשרה זו להיות להם י"ח ליטם ווב על ידי שלא רתקו נזמי זה לעגל, ולכן הנשים שעשין מלאכת הכבסה והנולאה רתקו יטוא עברי, וכן מה שמקילין בחרבותן והשרותות לעשת את התפירה בעצמן, נשורתה להן ונוהג וזה מגננהן שאירא ר"ח אב גמ דינה איסורא עביד, ודוקא והם ייכא היורא בפרק שאין האיסור מבורר כי"כ בכו בר"ה. והוא אם לאיקו יושר.
 ובמקור היהים להחווי כותב: נהירנא שעיו נמנעים מללבב בביבה כליל אפיילו רק כלין שלחים, ומוקרב רבו מקלין.
 ובשלמי הילוי (בדיני י"ח) ובקובץ מבקשי תורה (יג עמי מט) היביאו בשם הירוש"ש ואהרייש"א שנוהג ירישלים והוא להחמייר בשלשה מלאכות הניל'. ומ"מ לענין יוחנן הביאו במשמעותו.
 ולענין כיובס במכוונית בביבה נחלקו בה פוסקי מניינו, עי' ב' בס' ראש חדש (פי"א

שאלה. מי שעומד קודם מסווג ועודין היה החוש בתפליין, ושם העציבור אמרים קדשות 'תמר' דמושך, האם מותר לו לומר 'תמר' עם התפליין.

תשובה. עיריך להסיר התפלין או עב"פ להזיהה ממקומה, ואומר קדושות כתר עם הציבור, [ואח"כ יחוירה למקומה ואין עיריך לחזור ולברך על התפלין].

ואילו מטרת הדרישות היא בראות קבוצה מסוימת ש, אולם, לא מתקיימת. ואכן יידר לעניין שאלתו ותוב השעתה כשם הפרוח שהילוץ התפלילן, ואם אין שhortot עכ"פ ייזום מוקומם לצייר אחר דחשייב כמנוחים בכיסים. וכ"כ בבן איש חי (פ' יוקראקיין) ו'שופר בעקבות ח"נ' קאצ'עט'.

וונגה לא בירא לן הפה"ח טעם החלוק בין אם כבר אמר כתור או אל, לדבאר יון שאומר עבשוי כתור מה לא אם כבר יצא או לא, מ"מ בעת אמרו כתור איסור להו עליו התפלין, ומגעאי בשוו יוזהו (קובו - סי' ב') שכותבת בסוכרבך היחילק בטווידר, וויל, ואפשר דעתם מלוקחות הו הדר"ח ס"ל דמ"ש הרבי' ויל בס' בא בטעם המנוג שנהגו לעולם לחלוּץ התפלין קודם תפילה מוסך הדיניו משום דבראותה תפ' אמרים כתור ובאותה שעה כתור דתפלין בר ע"ז נראה לו לחلك דבר והוא באשלא יצא עדין י"ח כתור חיב לאמרו ומוש"ה יינו רשותה כתור דתפלין עלי. אכן בעיקר ספקו שכבר יציא י"ח כתור ואין עליו שום חזוב לאמורו י'כ ללבוי דודיה בבר שלמה קדושת כתור וחזרה הכל למוקומו הראשון וממה שעונה כתור ענדום הוא כדין כל העונה עם העצבר מה ששמע מדבר שבקדושה שצערך לענות ענדום ולא מעץ השואח חייב, עכל, ע"ש מה שהאריך להסביר סברת המה"ב שhortול עליון, ואכהמל'ב. ומימ' להלכה למשעה פוטק שם דברה"ז הרי המה"ב מורה שיחילק התפלין ויעב' עשה כן.

ובט' שלחן הטעורה (ס"ג) כותב דאמ' עדרין קודם שחרית או עדין לא סיימ' תפילה שחרית אין קפיאו לעות' בתר' עם הציבור אפילו בשפהילין על ראשו, עדייר טעם הקפיאד בתפלין משומש שבזון מוסף מוגלה הארת קדושת יוס' ולכן כל מן שהוא בתפילה שחרית אין קפיאו עליו כלל, אולם כאמור שאור הפסוקים לא

סעודה ראש חודש

שׁוּעַ סִימָן תִּיטִּי: מצوها להרבות בסעודת ר'ת. [כתב ברמאים לסימני השׁוּעַ מהיאר'א. סימון ת'יט': סימון סעודת י'ט']

כל מזונתו של אדם קבועים לו מרأس השנה ועד ראש השנה, חוץ ממה שמצוין בשבות וו"ט ובראשי חדשים וכור', אם פורת פוחתין לו ואם מושיף מושיפין לו (עי' גמ' ביצה ט"ז ע"א שלא מוכיח שם ר'ח, אכן בפסקתנית דר' קתני בהדעתם ס"ה, והרב היבי בס' תיט, דהא דבגמ' לא כתני הצעת ר'ח' בפסקתנית, יובן על הדרישות הנדרשות בדורות).

כתב בחידושים הרויים על התורה (שבת, עמי' ס' כד): ציריך להזהר בסעודת מלחה מלכה ובסעודת ראש חדש, הנה, בשולחן ערוך אורה חיים יש סימן מיוחד לטעות מלוחה מלכה, וכו' לעולם יסדר אדם שולחנו במוציאק', וכן בסעודת ראש חדש, ובאמת אפשר היה להכליל את הסימנים הבודדים הללו בטעפבים אחרים של הלוותה הסעודתית, אלא להורות שיש להזהר בתבשיל', וכו' בטעמי ומונגים בשם הרה'ק מלובלין זצ"ע, וביקורת הגראשוויי (הרב חיים ישעיהו גראשוויי).

ובספר אליה שלוחה (להרחה"ץ ר' נפתלי אצ"ל אבדק"ק ליטוואויסק) כתוב: שמעיתו בשם הרב עיר וקדיש מניה ישראלי מרוזין זוללה"ה שאמר בדרך חרחות על מי שאינו נזהרין בסעודות מוצאים שבת קודש, ובסעודה ראש חדש, קורא אני עליהם, עד מתי אתם פוסחים על שני הסעיפים, כי אלו ב' השעודות שלם ב' סימנים בשולחן ערוך כל אחד בפני עצמו בסעיף א'.

בסיור צלota דברהם (ח' עט תמי) הביא המנהג לאוכל סעודת ראש חדש באסיפה מרעים בצוותא, והביא המקור מקרא [שמואל א' כת'] שבו ערכאים סעודת ר'ח באסיפה עם, וכמ"ש בטור דילפין מקרא זבח משפהה לבעל ששהבו בו לר'ח

שאלה. האם חייבין לאכול פת ובשר בעבודת ראש חדש. תשובה. אף שמעירך הדין אין חייב לאכול פת בר"ח, מ"מ לכתהילה מזות לאכול פת לשם סעודת ראש חדש.